

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 18. Tipografia „Aradul”
666

INSERTII
se primesc după tarif la Administratia ziarului și la toate agentile de publicitate. 666

Abonamente:
Pe un an . 750 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Agentii Intunericului...

Arad, 25 Sept.

Am relatat ieri cazul unui frunțaș minoritar care a fost surprins făcând propagandă, în județul nostru, împotriva donațiilor cerute țăranilor spre a contribui la completarea clădirilor de școli la sate. Faptul merită o deosebită importanță prin ceea ce s'ar putea deduce și generaliza din atitudinea unora dintre așa ziiși frunțași ai populațiilor minoritare.

Cazul de față aduce din nou în discuție chestiunea politicii minoritarilor și a stabilirii marginilor peste care orice acțiune nu mai poate fi privită ca făcând parte din politica admisă în cadrul organizației de stat unitar româneș. De la început, s'a făcut deosebire între două concepțiuni în materie de politică minoritară: aceea care își ea directiva din afara hotarelor și a sferei de interes a statului român și aceea care acționează în cadrul organizației noastre de stat și nu în afara de interesele țării. Cea dintâi este condamnată de către toți acei cari înțeleg să respecte și să conserve actuala stare de lucruri și organizația socială existentă în Europa, și ea face obiectul formulării unor acuzații deosebite din codul penal. În ce privește a doua concepție, ea nu cere, spre a fi considerată ca politică dusă în marginile organizației de Stat, decât bună-credință și acțiune pozitivă, în înțelesul de creatoare. Numai într-unul din aceste două elemente, într-o măsură sensibilă, se poate pronunța cineva și asupra fondului, nu numai asupra forme politice minoritare. Dar și aci sunt nenumărate nuanțe al căror înțeles poate scăpa celor chemați să judece actele politice ale unora sau întreaga acțiune politică a unei populații. Opera constructivă, apărută de cele mai înalte principii ale civilizației, a fost întotdeauna, în cursul istoriei, mijloc de conservare a unor aspirațiuni naționale nemărturisite și motiv de îngrijorare pentru existența și puterea suverană a unui stat. E sigura cale deschisă care, pentru un popor, duce la orice...

periculoși ca el, fiindcă nu sunt așa de cunoscuți.

De a'fel, o acțiune continuă și consecventă ca a prelatului Blascovitz e întotdeauna îngrădită de supravegherea permanentă a bunilor români. Personajul acesta este un propagandist fervent al politicii exclusive de rasă în sânul populației șvabilor din Banat, el este iscoditorul chestiunii coloniștilor unguri și a plângerii acestora la Liga Națiunilor și tot acest personaj este un agent activ de disoluție în politica partidelor românești din Banat. Isprăvile acestui cetățean român de naționalitate nedefinită nu se vor sfârși, desigur, aci.

Dar aceste isprăvi, ca și ale altora de categoria lui, vor trebui să devină, în interesul siguranței statului nostru, obiect de o mai deaproape băgare de seamă din partea celor responsabili de soarta țării acesteia.

Consiliul de miniștri

Membrii guvernului s'au întrunit ieri în consiliu sub președinția dui general Artur Vaitoianu președinte ad-interim al Consiliului de miniștri.

Di I. G. Dacia, ministrul afacerilor străine, a făcut o expunere consiliului, asupra activității delegației române la Geneva.

D-nea a arătat că chestiunile ridicate de coloniștii unguri la Liga Națiunilor, au fost soluționate în favoarea țării noastre.

Deasemenia, d. ministru Dacia, a relevat succesul obținut de România prin faptul că consiliul Ligii Națiunilor, a hotărât că în ce privește reclamațiunile repetate ale minorităților să li se atragă acestora atențiunea, că nu au numai drepturi dar și datorii în statele din care fac parte.

Grație atitudinii, pe care România a avut-o în ultimii patru ani, față de marile probleme internaționale, a făcut să ni se creeze la Geneva, o atmosferă cu mult mai bună decât, ne-am fi putut închipui.

Consiliul, a semnat jurnalul, prin care guvernul delegă comisiunea însărcinată să trateze la Washington aranjarea datorilor noastre în America. În truntea delegației va fi d. N. Titulescu, ministrul țării la Londra.

D. Vintilă I. Brătianu, ministrul finanțelor, a cerut colegilor din guvern, să întocmească bugetele pe anul 1926, arătând, în același timp, că proiectul de reorganizare a ministerelor, nu aduce nici unui funcționar vre-o reducere nici din titlurile actuale, nici din drepturile inerente acestor titluri și nici din eventualele înlesniri cari se vor acorda funcționarilor publici, potrivit titlurilor pe care le au astăzi.

D. N. Chirculescu ministrul muacii, cooperăției și asigurărilor sociale a cerut și consiliul a aprobat deschiderea unui credit de 50 milioane, pentru cumpărarea de grâu necesar la însămănțări de toamnă în Basarabia, județele Covurlui, Iași, Vaslui, Tutova, Făciu, R. Sărat și Putna în vechiul regat, Făgăraș, Sălaj și Cojocna în Ardeal.

Pe măsura lipsurilor ce se vor simți consiliul va acorda noi credite, pentru cumpărarea de grâu de sămânță.

În regiunea Mossul se dau lupte între turci și englezi

PARIS. — O telegramă din Angora relatează că Agenția de presă „Anatolia” (Angora), anunță că locuitorii din Zibrakra, în regiunea Mossul au avut ciocniri cu trupele britanice. Din aceeași sursă se anunță că șeful Abd-el Krim se luptă cu detașamentele engleze în împrejurimile Bagdadului. Englezii au anunțat că sunt dispuși să accepte supunerea răsculaților în termen de șase zile.

Dela Români de peste hotare

Arad, 25 Sept.

În ziua de 21 Sept. s'a inaugurat, cu mare solemnitate, noul local al școlii române din Giu mala (Macedonia bulgară).

Erau de față autoritățile bulgare, ministrul României la Sofia, d. Bilciurescu, d. consul Mihalescu, atașatul militar român d. Maior Mazarini și un public foarte numeros.

Foarte mulți păstori români au scoborât dela munte și au asiat la ceașta serbare în pitoreștiile lor costume naționale.

Printre românii de acolo a făcut mare impresie faptul că la această inaugurare au fost și vie dela Sofia și reprezentantul României d. Bilciurescu.

Școala există de 20 ani dar a fost arsă în timpul războiului balcanic.

După serviciul divin, a vorbit d. Mamali, directorul școlii, care a făcut istoricul acestei instituții de cultură a românilor din Bulgaria.

D. ministru Bilciurescu a adus salutul fraților din România Mare urmașilor coloniștilor români din aceste regiuni.

În discursul său d. Bilciurescu a relevat că guvernul român este gata să acorde sprijinul sau inițiativa particulare românești din alte țări; din nefericire însă nu este posibil de a cădi școlii românești în toate țările locuite de români.

A urmat un banchet, la care d. Bilciurescu a toastat pentru regele Boris al Bulgariei, subprefectul Alexiei, pentru Regele Ferdinand al României.

D. ministru al României a vizitat apoi mai multe familii românești. La plecare oaspeții au fost conduși până la marginea orașului de întreaga populație în frunte cu autoritățile, școlile și cerceșarii.

Sunt semne îmbucurătoare de viață românească dela frații noștri din Macedonia bulgară. Sunt semne care ne fac să așteptăm, cu tot mai multă nădejde, vești bune dela Români de peste hotare, pe cari suntem datori să-i sprijinim din tot sufletul în lupta lor de-a trăi, liberi cu limba și în legea lor strămoșască.

Alegerile comunale

Ministerul de interne, în conformitate cu dispozițiunile articolului 382 din legea pentru unificarea administrativă, a decis ca listele electorale comunale și județene să fie întocmite până la 1 Octomvrie 1925.

Dupa aceste liste se vor efectua primele alegeri comunale și județene, dela aplicarea reformei pentru unificarea administrativă.

În chestiunea evacuării zonei renane

PARIS. — Din surse autorizată se declară că știrea germană după care zona renană va fi evacuată în cursul lui Noemvrie este lipsită de temei. Nici o hotărâre nu s'a luat încă în această privință, din partea aliaților.

FOILETON

Un cântec de iubire

— Amintiri din temniță —

Când mă duceau la procuratură ar fi trebuit să mă bucur: scăpam doar pe un ceas ori două de aerul cel greu al închisorii și de trista ei sigurătate. Dar până la procuratură erau patru străde și pentru un biet popă românesc, cu obraji subți și galbeni, cu otașul înarmat înapoița lui, era un drum destul de chinător. La fiecare pas trebuia să înfrunt privirile disprețuitoare ale trecătorilor, să ascult cuvintele lor de ocară și... să mi plec capul la pământ, să tac și să înghit...

— Câne spurcat!
— Ticalosul trădător de patrie!

— Împlântă sulța în el, nemernicul, că și a trădat patria... Ori... las' să-l spânzur eu de cel dintâiu stâlp... Pfu!!!

S'a întâmplat odată, că soldatul care mă ducea era un român de pe Mareș. Venea trist înapoia mea și tristețea lui îmi făcea mult bine. Am povestit împreună și ne am trezit deodată, că mergem pe lângă case, pe trotuar. Un ungur s'a oprit în dreptul nostru și s'a răsut către soldat:

— Nu știi, că trădătorii de patrie au...

Invățământul muncitoresc

— Ce s'a făcut până azi la noi. —

Invățământul muncitoresc s'a impus în ultimii ani în țara noastră ca una din cele mai importante și complexe idei de ridicare sufletească a maseilor muncitorești. Era firesc ca acum mai ales după întregirea noastră teritorială, când viața industrială și economică dela noi a luat o mare dezvoltare, ochii vigilenți ai celor ce se interesează de educarea păturii muncitorești, să privească cu mare atenție către tineretea viitoare care se dezvoltă în focul muncii de toate zilele prin fabricile și atelierele orașelor mari. E vorba aci de numeroasa armată a ucenicilor. Prea puțini înainte de război s'au ocupat de vicia sufletească a acestora, care era redusă numai la pregătirea tehnică a meșteșugului lor. După război însă, fița de noua și telurita dezvoltare a vieții sociale dela noi, s'a cristalizat ca repeliune ideea de instrucție și educarea a tinerii păturii muncitorești, după pildele și modelul instituțiilor similare din apur.

Astfel a luat ființă și la noi învățământul muncitoresc. El a fost creat și organizat de Ministerul Muncii, imediat după război, în tot cuprinsul țării, în afară de câteva școli industriale din Ardeal, cari funcționau mai de mult, înființate sub vechiul regim maghiar. În vechiul regat s'a încheat și organizat propriu zis în anul 1920, anul din inițiatorii fiind dl inginer Stavri Cunesco, actualul director al acestui învățământ din Ministerul Muncii.

Norme de călăuzire ale acestui învățământ au fost și au rămas ca totul aparte, intrucât atât prin programele lui, cât și prin modul în care trebuiesc aplicate față de pătura studioasă a muncitorimii, nu poate fi predat după norme fixe, fiind un învățământ cu totul special.

Privit la început cu neîncredere din cauza dificultăților cari păreau de neînvins, acest învățământ a izbutit să câștige, an cu an, tot mai mulți adepți. Atât râvna și entuziasmul de cari au dat dovadă dela început inițiatorii lui, cât și dragostea de muncă și abnegația celor cari au slujit la propagarea acestui învățământ, au înăturat rău pe rând toate piedicile cari se opuneau la progresul lui. Astfel, a dispărut, între altele, cea mai serioasă piedică, neîncrederea patronilor față de acestea școli pe cari le priveau la început ca n'ște instituțiuni nefolositoare, stăta vreme cât nu vedeau atceva în ele decât o amenințare a intereselor lor materiale. Cu timpul însă, pătrunși de rolul pe care-l va juca în viața muncitorească școlile industriale, majoritatea patronilor au cedat în fața intereselor generale. Mulți dintre ei fac astăzi chiar sacrificii materiale pentru întreținerea școlilor. Tot astfel, învățământul muncitoresc a câștigat încet-încet, toată atențiunea și sprijinul unora din marile societăți și întreprinderi din țară, dintre cari unele, cum sunt Societatea „Astra Română” din Câmpia și „Romano Americana” din Teleajen, Ploesti, întrecu singure câte o școală industrială. Toate acestea au ușurat cu mult sarcina Statului, ale cărui sacrificii

materiale nu puteau singure să asigure izbânda străduințelor desfășurate pe acest teren accidentat.

Școlile muncitorești au ajuns la o stabilă organizare și au avut cel mai larg sprijin din partea Statului sub ministeriatul dui Ministru G. Mărzescu. La soirea dsale la departamentul muncii, școlile erau întreținute din fonduri insuficiente, și numai dsa a fost acela care a creat pentru învățământ un fond propriu în buget. În această operă a fost secundat de dl N. Maxim, fost secretar general.

Astăzi existența școlilor a trecut de perioada de transformare și dibuire, și datorită dui Ministru al muncii N. D. Chirculescu, fondul învățământului a fost simțitor sporit. Tot dsa din convingerea care și-a făcut-o asupra însemnătății acestui învățământ, a reglementat prin lege situația absolvenților școlilor muncitorești. Dja a fost secundat de dl N. Budurescu, actualul secretar general.

Școlile de altă parte, au luat inițiativa ca prin publicații și „Dări de seamă” asupra mersului învățământului muncitoresc pe anii 1920—1925, să întreprindă o propagandă folositoare. Rând pe rând, școlile au imprimat aceste „Dări de seamă” din fondurile proprii ale eforilor școlare respective. Din ele se poate vedea limpede activitatea desfășurată până astăzi. Am primit până acum la redacție, din aceste dări de seamă, broșuri cu îngrijire întocmite și imprimate, dela școlile industriale de ucenici din Craiova, R. Vâlcea, Târgoviște, Brăila, Teleaj, Ploesti No. 1 și București No. 11 dela școala profesională de ucenici din P. Neamț și dela școlile practice de comerț din București No. 1 și Brăila, precum și o dare de seamă a eforiei școlilor de ucenici din artele grafice. Planul de întocmire a acestor dări de seamă cuprinde următoarele puncte: Organizarea școlilor, activitatea școlară, activitatea extracolară. Activitatea administrativă. Legăturile școlii. Propuneri în legătură cu organizarea viitoare.

În privința organizării, fiecare dare de seamă cuprinde datele relative la înființarea și locul unde funcționează școala, la personalul didactic și administrativ și la înscrierea elevilor, unde se specifică nume că nu pot fi înscriși decât absolvenții de curs priuar de stat și cari au implinit 14 ani, și numai aceia cari fac dovada că sunt practicanți în meserie sau comerț.

Activitatea școlară privește situația elevilor, cursurile cari se predau și durata de trei ani a acestor cursuri, orarul în cari se specifică nume că aceste cursuri se predau numai seral dela 6—8 examenele și lucrările practice executate de elevi.

Activitatea extracolară e privitoare la conferințe, bibliotecile înființate pe lângă școli, excursiuni și serbări.

Activitatea administrativă constă în inspecțiunile efectuate în cursul anului și ia examene de către inspectorii muncii.

și îl chema Ion. În seara cea dintâiu nu ne puteam isprăvi povestile.

Povestea lui era destul de tristă și destul de... hazlie...

Soldat în armata ungurească, era în concediu de trei săptămâni. Îi trimisesse țară-său la Cluj în niște afaceri și cineva îi furase toți banii. Dar el cunoștea pe un avocat român din Cluj și s'a dus la el să-i împrumute bani de drum.

Advocatul acela însă era bănuț că are legături cu România și că în toată săptămâna îl cerceteaza un curier îmbrăcat în straie țărănești, un spion de dincolo de Carpați. Cum jandarmii tot-mai erau de pază la poarta avocatului, înhățara pe bietul Ion, îi deteără câteva loviturii cu patul puștii și acum... întâi aici...

— Să știi părinte, — îmi zise înșfârșit încleștându-și pumnii, — că dacă scap de aici, mă duc pe câmpul de războiu. Voiu ști eu s'ajung la oastea românească, și când vor împiata steagul românesc pe temnița noastră, voi fi și eu aici...

După cină, ori mi bine zise — după vremea cinei — aveam obiceiul să mă cânt uacie cântări deale vecerniei. El mă asculta în tăcere, lăcrimând.

Deodată, îmi aruncă o privire duioasă.

— Părinte, — îmi zise abia pe șoptite, — cântă-mi un cântec de iubire!

Specularea pactului de siguranță

Din tratativele pentru pactul de siguranță european Sovietele vor să tragă toate avantajele spre a asigura viitorul regimului comunist

Călătoria dlui de Monzie la Berlin, vizita pe care a făcut-o la Copenhaga, dlui Krestinsky, ambasadorul sovietelor în Germania, au dat loc la numeroase și diferite comentarii scrie „L'Echo de Paris”.

La realitate nu e numai vorba dupăcum se asigură în cercurile oficiale de a trata — după eșecul ultimilor convorbiri cu d. Krasan — de modalitățile noi ale rambursării datoriei ruse, ci un schimb de vederi mai largi ce ar urma să aibă loc în tratative directe între d. Briand și Cicerin și între d. Briand și Stresemann.

La Geneva se susține că d. de Monzie ar avea misiunea de a vorbi de chestiunea siguranței cu ambasadorul sovietelor precum și cu alți interlocutori germani. Se pot face negreși multe presupuneri între aceste întrevederi și călătoria ministrului de externe polonez d. Skrzynski.

Ministrul Poloniei va pleca de la Geneva la Paris unde va examina din nou situația politică cu d. Briand și va discuta cu premierul francez condițiile unui pact polono-german.

Activitatea dlui Skrzynski nu va merge numai atât; dia surse pozitive se susține că în curând se va întoarce la Varșovia unde va avea o întâlnire cu d. Cicerin.

De mai mult timp se prepară aceste lucruri, dându-se prin presă diferite informațiuni; s'a vorbit întâi de-o călătorie a dlui Cicerin la Berlin, apoi s'a anunțat prezența lui în Elveția și Italia.

Călătoriile făcute de comisarul sovietic a făcut ca să se descopere firul afacerilor ce se leagă între ele și se rostesc în jurul pactului de siguranță. Ar fi greu să se poată vedea clar toate câte se pun la cale în firele care se țes dintr-o rășărit în apus, de la Moscova la Londra în jurul acordului de siguranță.

Pe de o parte, Anglia ar voi să vadă încheiindu-se cât mai curând un pact renan care s'o degejeze cât mai repede cu puțință de obligațiunile prea generale ale protocolului.

Intenția sovietelor este dacă nu de a împiedeca încheierea pactelor de siguranță franco-german și germano-polon, cel puțin să reușească a vinde cât mai scump posibil consimțământul lor pentru această politică.

Iar germanii caută să se slujească față de Franța de „sperietoarea” rusă în decursul tratatelor cari se urmează pentru stabilirea pactului.

În ce privește politica franceză, este foarte posibil ca diriguitorii ei între cari în special dl de Monzie să fi socotit că e necesar să se obțină pentru coasta Poloniei unele siguranțe din partea guvernului rus.

Rolul contelui Skrzynski pare a fi acela de a obține neutralitatea și chiar unele concilierii mai mult sau mai puțin precise relativă la stabilirea unui pact în decursul întrevederii sale cu dl Cicerin.

Nouile carnete de funcționari

Ministerul de finanțe lucrează de mai multă vreme la introducerea unor noi carnete de indentitate pentru toți funcționarii statului și cari să le înlocuiască pe cele vechi.

Modelul acestor noi carnete a fost întocmit și trimis astăzi tuturor departamentelor pentru a-și da avizul și a propune vreo eventuală modificare.

Prin noul carnet se va înlesni plata salariilor în tot cuprinsul țării în ziua fixată prin lege adică începând de la 20 ale fiecărei luni.

În acest scop toți funcționarii vor avea un carnet liberat de departamentul respectiv în care să se treacă starea civilă a funcționarului, funcțiunea ce ocupă, autoritatea de care depinde și loc separat pentru fotografie. Carnetul va fi făcut uniform pentru toți funcționarii și în afară de datele de mai sus, va conține pe o pagină salariul funcționarului și chitanțele lunare pentru plata salariilor cari se vor putea detașa din carnet lăsând fiecare chitanță un cotor. Pe baza acestor carnete funcționarii vor putea să primească salariile dela administrația financiară locală sau percepția Statului.

Ministerul, înainte de începutul anului, după ce completează carnetele după modelul fixat, le trimite administrației financiare împreună cu un stat registru de tot personalul din județ.

Administrația vizează aceste carnete după ce le verifică cu un registru trimis de minister și le liberează funcționarilor fie direct, fie prin percepții pentru cei din județ; această liberare se va face sub semnătura proprie a funcționarului, posesorul carnetului într'un borderou în care se va arăta numărul carnetului, numele funcționarului și semnătura de primirea carnetului.

Ministerele la data introducerii noilor carnete vor avea întocmit un registru în care

vor înscrie pe toți funcționarii lor din acel județ pe autorități și grade.

În ce privește restituirea de 10%, ele nu vor fi prevăzute în carnetul de salarii, deoarece, această operație Casa pensilor se va face anticipat venit la tezaur de fiecare minister în parte.

În cazul de vacanțe prin moarte sau destituire carnetul trebuie să fie înapoiat autorității emitenței spre anulare.

Autoritatea emitență a carnetului de îndată ce va afla despre decesul funcționarului și va decide înlocuirea lui va anunța administrația financiară respectivă ca să înceteze plata salariului.

În caz de deces, plata salariului pe luna curentă revine familiei funcționarului.

Instrucțiunile ministerului de finanțe relative la introducerea carnetelor de salarii cuprind apoi d.ferite dispozițiuni atât în ce privește operațiunile ce urmează a fi efectuate în actele și registrele de plata salariilor, cum și asupra modalităților de plată în cazuri de înaintări și transferări, etc., cum și pentru prevenirea achitărilor neregulate și ale pierderii valabilității carnetelor.

Statele-Unite împotriva comunistilor

BERLIN. — Se comunică din New-York că colaboratorul juridic al ministerului de externe din Washington ar fi propus introducerea unui articol special în legea imigrării, împotriva șederii în țară și a imigrării a comunistilor străini.

În ce privește legăturile școlilor, ele sunt susținute în general de eforturile înființate pe lângă școli, cari sunt finanțate pe baza acestor străse legături, de întreprinderi și de particulari. E vorba deasemenea și de legăturile cu asociațiile patronale și muncitorești, a căror cultivare singură poate asigura o consolidare a acestui învățământ, precum și de legăturile cu autoritățile publice, cum sunt prefecturile și primăriile, cari au început să deponă un vădit interes în această direcție.

În ce privește propunerile pentru viitor, în toate dările de seamă se opinează în general pentru obligativitatea învățământului muncitoresc, pentru înființarea de școli la toate școlile, pentru înființarea de cămine pentru ucenici, și pentru intensificarea învățământului. Toate aceste propuneri sunt pe cale de realizare, mai ales acum când drumul plin de obstacole a fost netezit.

Faptul că absolvenții acestor școli se bucură de avantaje speciale prin legea promul-

gată în „Monitorul Oficial” N. 71 din 29 Martie a. c., atât în ce privește reducerea serviciului militar la un an, cât și la eliberarea cărților de capacitate în meserie, a asigurat primul mare succes al acestui învățământ.

Dările de seamă despre care am vorbit mai sus, sunt niște ogizni fidele ale activității și propagării învățământului muncitoresc și fac cinste directorilor școlilor respective. Ele sunt deasemenea o admirabilă armă de propagandă printre aceia cari încă se mai indoesc de însemnătatea și roadele lui.

Pe terenul nostru cultural și economic, acest tânăr învățământ pentru ridicarea maselor muncitorești, atât timp cât va fi nutrit cu entuziasmul și râvna celor cari lucrează pentru el și susținut de sprijinul material și moral al celor înțeleghători, va însemna în viitor părgăhia desrobirii noastre economice.

S. B.

Politica României în Balcani

Declarațiile dlui I. G. Duca

Din toate informațiile culese din presa străină reiese importantul rol jucat de România în chestiunile balcanice, însemnătatea țării noastre în concertul politicii europene și simțata deosebită de care ea a fost în jurul reprezentanților noștri în frunte cu d. I. G. Duca, la Geneva.

Ministrul nostru de externe a primit pe trimisul special al ziarului „Elefthon Wima”, d. C. Politis, la Geneva, căruia i-a făcut o serie de declarații asupra tuturor chestiunilor la ordinea zilei și în special asupra problemelor balcanice.

Iată declarațiile dlui I. G. Duca:

Nevoia consolidării păcii balcanice

„Toate statele balcanice — a spus ministrul nostru de externe — simt nevoia imperioasă ca să ajungă la consolidarea păcii în Peninsula. Cred că orice observator imparțial va recunoaște că în relațiile dintre state a intervenit o schimbare satisfăcătoare și că atmosfera în Balcani este încontestabil mai bună. Nu înțeleg prin aceasta că nu există încă dificultăți și fricțiuni, dar accentuez că există bunăvoință generală ca acestea să fie înlăturate.”

Propunerile dlui Rentis

„Propunerea dlui Rentis asupra pactului de siguranță balcanic și asupra arbitrajului obligator este o nouă dovadă de intențiile acelor cari guvernează în țările din partea sud-orientală a Europei de a întări pacea.”

Și pe cât este de adevărat că această propunere întâmpină greutăți, pe atât era adevărat că ea constituie o bază ulterioară pentru apropierea dintre state.

România și Grecia

„România, a continuat ministrul, însuflețită de sentimente amicale atât față de Grecia cât și față de Jugoslavia, susținând orice intenție pacifcă, va fi gata, la momentul oportun, să sprijine acea politică care va izvorî din voința de a asigura pacea în Balcani.”

Alianța greco-sârbă

Cât privește o eventuală alianță greco-sârbă, d. Duca a spus că aceasta ar însemna o întărire a păcii balcanice.

La aceasta asigurare a păcii — a adăugat ministrul român — va participa desigur și România.

Relațiile româno bulgare

Întrebând pe dl Duca asupra convorbirilor ce le-a avut cu primul ministru al Bulga-

riei, dl Tancoff, dl ministru a răspuns următoarele:

„Am avut și eu o convorbire cu d. Tancoff. După această convorbire m'am convins că există dorința de a avea relațiuni de bună prietenie între Bulgaria și România și Serbia. Această dorință se simte mai mult la Sofia; dar am cuvinte să cred că pentru moment nu s'a realizat încă prea mult în această direcție.”

Ungaria și România

Întrebând pe dl Duca asupra intențiilor dsale din discursul protest al contelui Apponyi, am primit răspunsul:

Ungaria este singura din țările învinse cari rămân credincioase politicii imperialiste a trecutului. Noi dorim un pact de siguranță general și susținem concomitent o alianță greco-sârbă care ar întări pacea.

Esirea la Marea Egee

Am pus ultima întrebare dlui ministru asupra esirii la Marea Egee a României.

Dl Duca mi-a răspuns: „Nicidecum nu ne gândim la așa ceva. România a avut totdeauna aspirațiuni juste și posibile.

Avem o esire la Marea Neagră care este suficientă pentru România.”

Intrigile ungare

Telegrame pornite din Budapesta și reproduse de ziarul austriac, caută să creeze o atmosferă defavorabilă situației externe a României în raporturile sale cu statele vecine. Luând ca prilej declarațiile dlui Duca la Geneva, telegramele din Budapesta spun că guvernul român, convins de un iminent atac al Rusiei, ar desfășura o întinsă activitate pentru asigurarea mijloacelor de apărare. Astfel, la Geneva ministrul de externe al României, d. Duca, ar fi încercat, după sfaturile dlui Chamberlain, să obțină neutralitatea Austriei și Ungariei în cazul când s'ar produce un atac din partea Rusiei propunându-le chiar un tratat de alianță defensivă față de Rusia.

Telegramele adaugă că reprezentanții Austriei și Ungariei n'au dat încă un răspuns definitiv la propunerile României, însă tratativele urmează la București, între guvernul român și reprezentanții diplomației ai celor două state.

Versiunile luate de agențiile telegrafice ungare nu sunt decât o nouă variantă a comentariilor fanteziste apărute în presa jugoslavă asupra declarațiilor dlui Duca, — comentarii dezmințite în mod categoric de guvernele din Belgrad și București.

Il priveam beimăcit. — Să nu te minuneze rugarea mea — îmi zise iar — dar — eu nu sunt căntăreț, că dau'ș fi căntăreț, aș cânta meru cântece de iubire...

I-am cântat câte a voit și câte mi-au mai venit în minte din vremile acele dulci, când și eu, ca tot omul visam cu ochii deschiși...

Târziu, târziu, când le-am isprăvit toate, mi-a spus povestea lui cea de-a doua, cu Florica cea balaie și cu ochii vineți, care va fi în curând mireasa lui, nevasta lui...

Oamenii sunt răi, — adăugă înșefărit — ei ceacă să mă desmănte spunând că Florica e bolnavicioasă și că abia de mai trește doi-trei ani. Dar ce-mi pasă? Un an de fericire mi-e de ajuns — și apoi — piară toate lumea...

Iar când să adoarmă: — Nu țî-ăș fi spus. Dar... parcă simt cât n'am s'o mai văd și atunci... să i spui ca-și aici m'am gândit numai la ea...

Am petrecut cinci zile împreună, cu poezii, cu glame și cu lacrimi, cu cântări religioase și cu... cântece de iubire. După cinci zile l-au dus în altă temniță.

La despărțire îmi dete o scrisoare împăturată, adresată Floricăi.

— Veți scăpa poze mai curând decât mine, — îmi zise, — atunci să trimiți Flo-

ricăi scrisoarea aceasta. Să știe și ea patimile mele...

Și am rămas iar singur, cu cei patru pereți, cu cătecele și cu lacrimile mele... Ion m'a cercetat odată în vis cu un steag românesc în mâini, recitând un cântec de iubire...

Când am scăpat din închisoare n'am mai găsit scrisoarea lui Ion nicăieri. După un an am auzit, că din închisoare l-au scos încă înaintea mea, l-au dus de drept pe câmpul de războiu și că a ajuns prizonier la ruși. Îmi aduceam aminte de cuvintele lui și știam bine că nu mai e prizonier, ci voluntar în armata românească...

Cum se scurgea vremea, am început să-l uit. Necazurile vieții adeseori stingă din sufletul omului poezia și... aducerile aminte.

După doi ani am ajuns popă în alt sat, pe câmpie, aproape de satul Floricăi. Am întâlnit pe mama ei la un bălcu și i am povestit toate. Mi-a spus și ea, că dela Ion n'a mai venit nicio veste, iar Florica e bolnavă greu. Câteva săptămâni de mai era și apoi — se duce... Oamenii răi, așa se vede, au avut totuși dreptate...

Îmi venea adeseori s'o cercetez — trebuia să trec numai două dealuri, — să-i spun patimile lui Ion, dar nu știu cum s'a făcut de n'am putut să-mi împlinesc acest

gând, decât după moartea ei. M'au chemat și pe mine la înmormântarea ei. Am văzut-o întinsă în sicriu, frumoasă ca o sfântă — și am vărsat în locul lui Ion câțiva stropi de lacrimi...

Eram trei preoți la prohod și când s'ajungeam eu la rând, în locul ecteniei îmi venia să cânt un cântec de iubire, din inima lui Ion...

Eu am rostit cuvântarea funebrelă. Am spus câteva cuvinte și pentru cel dus departe, care nu știe, că acum ar trebui să lăcrimeze, ci cu privirile îndreptate meru spre apus, fredonează tacet, tacet de tot... un cântec de iubire...

Și... n'am avut dreptate. Mai târziu am primit știre că pe Ion îl lovește un gloț de-al neamului la Mărășești.

Iar acum, nu de mult, am aflat scrisoarea ce mi o dăduse în temniță, în căpșeala unei haine vechi.

Am trecut cele două dealuri. Voiam s'o citească părinților Floricăi... Dar, după câteva clipe de gândire mi am zis:

— Nu le-a fost lor adresață.

Am luat-o către cimitir. Ajuns la mormântul Floricăi, am aprins un chibrit și am dat foc scrisorii. Iar cenușa ei am împrăștiat-o pe mormânt.

A fost o scrisoare ajunsă la destinație. Ce-a fost scris într'însa? Nu știu. Poate... un cântec de iubire.

Septimiu Popa

—00—

Presimțire

Mă minți meru, cuvântul tău mă'mbată Și-ai vrea să uit că peste noi, odată, Uitarea bulgării o să și i lase... Privește corbi'n pâlcuri de mătase.

Și soarele adoarme și în mline Privirea lui din urmă și o răstrânge: Privește l moare ai să mă uiț știu bine Că'n mine, sufletul, deacuma plânge.

Și ani de ani mi or scutura deardându-l Beteala viselor adormitoare: Eu voi călători meru cu gândul Spre tine, cea din urma, trecătoare!

CONST. GORAN.

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Comisiunea de naturalizări.

—00—

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,

Subsemnatul Dr. Vasile Mătrai, de profesiune medic, domiciliat în Arad, Strada Românului No. 2, cu respect Vă rog să binevoii a dispune să mi-se abrobe naturalizarea, pentru a deveni cetățean român, dorind a mă stabili definitiv aici, fiindcă mă leagă toate interesele mele personale și familiare, cu atât mai vărtos că am absolvat Universitatea toată la facultatea de Medicină din Cluj.

În acest scop am făcut și o cerere directă către Ministerul Justiției la Comisiunea de Naturalizare încă în 11 Octomvrie 1924 și care cerere este înregistrată sub No. 89046/1914 cu toate actele mele necesare.

Primiți Vă rog Domnule Președinte asigurarea deosebitului respect ce Vă păstrez. (1809)

Dr. VASILE MATRAI.

Cel mai eficient izvor de aprovizionare cu postăverii englezești veritabile.

Tot felul de căpșușeli, cele de trebuință pentru croitori în magazia mare permanentă. 0000 (1781)

BRITISCH IMPORT
Arad, casa Neuman, Bulev. Regina Maria 9.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Românului Nr. 7.

Săptămână de reclamă

la Casa de Modă

„Primăvara”

Au printemps de București.

Notă:

1 mtr. Chifon	dela	33 Lei
1 „ Flanel tennis	„	38 „
1 „ Barchet	„	39 „
1 „ Flanel brochat	„	98 „
1 „ Catifea cord neted dela	„	105 „
1 mtr. Catifea cord împănănat	dela	125 „
1 mtr. seviot din lână	„	158 „
1 „ gabardin din lână	„	298 „
1 „ velour pt. paltoane	„	498 „

Postavuri bărbătești și femeiești, mătăsuri, plușuri, biberete, pânzături, stofe pt. mobile, moareuri, gobline, brochaturi perdele și covoare etc., etc. 0000 (1810)

Asortiment bogat, prețuri mederate.

Artistice -- Culturale

Serata de operă a profesoarei Lotte Gelinek

Ieri seara a avut loc în Teatrul Orașesc din localitate o frumoasă serată de operă dată în onoarea distinsei cântărețe și profesoare Lotte Gelinek, cu prilejul împlinirii a 25 ani de rodnică activitate muzicală.

La această serată, în afară de elevele și elevii maestrei Lotte Gelinek, și-au dat concursul și doii: Ștefan Mărcuș, inspector al artelor, Dezideriu Rona și Carol Huszar.

Dintre eleve s-au remarcat în-țosebi dnele Romain, Lissi Grunfeld și dra Hermi Strasser. Celelalte elemente: Edith David, Herma Boehm, R. Heller și M. Selejan s'au achitat multumitor.

Sărbătorita a apărut în Valkiria, având ca partener pe dl Ștefan Mărcuș. Dl Mărcuș, profitând de prezența sa la acest spectacol, într-o emoționantă cuvântare a salutat o pe maestra Lotte Gelinek care împlinește 25 ani de admirabilă activitate în slujba muzicii.

Fică a Vienei, Lotte Gelinek trăiește de

zeci de ani în orașul nostru, unde a făcut educația muzicală a multor elemente de seamă. Din parte ne li dorim apoi mulți și putere de muncă pentru un cât mai rodnic apostolat muzical.

Caragiale în ungurește

Ziarul clujan „Keleti Ujsag“ publică, în numărul din 26 Sept., năvela „Prietenii“ de I. L. Caragiale, în traducerea dlui Gyula Kovats.

Opereta „Olteanca“ — în ungurește

Dl Ștefan Mărcuș, inspector al artelor, traduce actualmente în ungurește opereta „Olteanca“ de Caudella.

„Olteanca“ va fi jucată pe mai multe scene ungurești din Ardeal.

Achim — în ungurește

Dl G. A. Petre lucrează la traducerea în ungurește a piesei Achim de Victor Eftimiu.

Căsătoria principesei Mafalda

Roma, 24. — La castelul regal Raconigi a avut loc ieri dimineață căsătoria principesei Mafalda cu principele Filip de Hessa. Saloanele și parcul erau decorate și pavozate ferice, întreg orașul era în sărbătoare. Invitații se aflau în diferitele saloane prin care a trecut cortegiul regal.

În fruntea cortegiului pășiau regele Italiei, la braț cu principesa Mafalda, urmași de principele de Hessa la braț cu regina mamă apoi regele George și regina Elisabeta, toți principii și principesele de Italia, principii și principesele străine și ceilalți invitați.

În salonul de recepție, dl Tittioni ca ofițer al stării civile și Mussolini ca notar al Coroanei au oficiat căsătoria civilă, actul de căsătorie fiind semnat de soții iar ca martori semnând, principele moștenitor al Italiei și A. S. R. Principele Carol al României.

Cortegiul s'a îndreptat apoi spre capela castelului unde după un serviciu divin s'a oficiat căsătoria religioasă. La amiază a avut loc un mare prânz de gală. S'ara, după o reprezentație de gală și un supeu a urmat o strălucită serbare pe lacul ferice iluminat, la care au asistat suveranii, dl Mussolini, oaspeții străini și numeroase personalități.

Aviz

Din cauza examenelor de bacalaureat cursurile la liceul Moise Nicoară din Arad încep Luni, 28 Septembrie ora 8 a. m.

Campaniile maghiare împotriva României

După conferința dela Geneva, ungerii au căutat să dea feburite semnificații unor desbateri și să născociască tratative, aranjamente, pregătiri, cari nu s'au înfăptuit decât în imaginația „diplomaților“ dela Budapesta. Stângăcia a fost împinsă până la neuitarea de a se susține, că România ar fi ofițer Ugariei (în favoarea acestora, bine'ateles) o reificarea a frontierelor apusene, ceea ce Budapesta... a refuzat!

Astfel, ziarul Magyarzag, din 22 Septemvrie, era informat (?) în legătură cu următoarea complicată combinație. europeană:

Din cerurile din jurul dlui Benes, venia știrea, care făcea vâlvă în culisele Ligii Națiunilor, că Anglia, pentru că s'au scutit Ungaria din orbita Rusiei, a amănat ratificarea tratatului cu sovietele. Ceva mai mult: ca să dobândească același rezultat în ce privește Ungaria, d. Chamberlain a intervenit (?) ca România să cedeze întreg teritoriul liniei de vest, Sutu-Mare — Careii Mari, Oradea-Mare — Arad. Demersurile au început și guvernul român a acceptat predaarea teritoriului, dar... fără orășe, căi ferate și celelalte căi de comunicație principale. Guvernul maghar n'a primit... oferta României.

Magyarzag mai știe, că propunerea a fost discutată la conferința Miceii Înțelegerii, că Cehoslovacia și Jugoslavia s'au opus, dar la urmă, tot punctul de vedere românesc (cel cu predaarea teritoriului) a triumfat!

În cercurile diplomatice românești, născocirile acestea sunt considerate ca, hazlii.

Ni s'a spus: — Atât la Geneva, cât și în conferința Miceii Înțelegerii, chestiunea defensivă față de Rusia sovietică a fost înfăptuită numai din punct de vedere principial.

Hotărârile Conferinței Miceii Înțelegerii au fost comunicate în linii generale marilor puteri și a'a constatată, că ele întru-neacă, în rândurile aliaților, unanimitatea aprobărilor, n'a fost vorba niciodată de intervenții pentru cedări de teritorii.

În ce privește, consimțământul României, nu putem decât să râdem de invenția maghiară, ghiară.

„Totul se Rreduce în încercarea Ungariei, de a calomnia omânia și pe alte țărâmurii, decât cele vechi, pentru cari Budapesta a primit, dela Consiliul ligei o lecție atât de aspră.

Poate să fie și o încercare a Ungariei de a da unele sug'atii dar mai ales după Geneva, toate puterile sunt prea precis informate asupra situației din centrul Europei, pentru tentativele Ungariei să nu apară ca cel puțin frizând navitatea.“

Bibliografie

- A apărut în editura „CARTEA ROMÂNESCĂ“:
Pagini Alese No. 192: „Istoria prea frumoasă a Argheșului și a prea frumoasei Elea“, de Barac Ion. Prețul Lei 3.
Pagini Alese, No. 193: „Me lăntea“, de Ion Agărbiceanu. Prețul Lei 3.
Pagini Alese, No. 194: „Pai de lei“, de Nenișescu Ion. Prețul Lei 3.
Biblioteca Minerva, No. 52: „Navele Arabe“, de Miriam Harry, traducere de N. Pandelea. Prețul Lei 5.
Biblioteca Minerva, Nr. 30: Despre producerea operi de artă, de H. Taine, tradusă de Mih. Sadoveanu. — Prețul 5 lei.
Pagini Alese, No. 159: „Clocotii vechi și noi“, de Filimon Nicolae. Prețul Lei 3.
„Orașe din România“, cu 62 figuri, de I. Simionescu, prof. univ. Prețul Lei 80.
Se află de vânzare la toate librăriile din țară.

Apelul fostului ministru Benitzki a fost respins

BUDAPESTA. — Curtea de Apel judecând apelul fostului ministru Benitzki care a fost condamnat la 3 ani închisoare pentru că a atacat pe regentul Horthy, l'a respins.

Curtea a respins deasemeni și cererea lui Benitzki, pentru punerea provizorie în libertate pe motiv de boală. Dealtfel acesta nici n'a asistat din cauza bolii la proces.

Benitzki a făcut recurs la Curtea de Casație.

Francezii vor da un atac decisiv împotriva Druzilor

Paris, 24. — Corespondentul ziarului „Times“ din Beyrouth prevede un puternic atac decisiv al francezilor împotriva insurgenților druzi. Șeful druzilor Latrache ar fi decretat mobilizarea generală pentru a umple golurile pricinuite de înfrângerea dela Messirey.

Violente incidente parlamentare în Grecia

Salonic, 24. — S'a comunicat la timp, că comisiunea parlamentară însărcinată cu elaborarea unui nou proiect de constituție și-a terminat lucrările.

Depunerea acestui proiect pe biroul Camerei, a avut însă darul să înăsprească și mai mult relațiile dintre guvern și opoziție.

Deputații opoziționiști, primind în mod ostil noul proiect de constituție, s'au produs în Camera incidente violente, cari au degenerat într-o adevărată luptă între partizanii și adversarii proiectului.

Lupta a durat și după suspendarea ședinței, așa că a fost nevoie de intervenția armatei pentru ca beligeranții, care continuau să se lovească, să fie despărțiți. Ședințele viitoare ale Camerei vor fi asemenea bogate în incidente, întru cât opoziția, este ferm hotărâtă să împiedice, la riguroasă chis prin violență, votarea noului proiect de constituție, care acordă guvernului, puteri dictatoriale.

Sofia, 24. — Ziarele bulgare anunță din Atena că în Parlamentul grec, s'au produs scene tumultuoase, cu ocazia depunerii noului proiect de Constituție. Deputați guvernamentali și de opoziție, s'au lovit reciproc, iar la un moment dat, bătaia a devenit generală.

Încercările făcute, pentru a despărți pe beligeranții nereușind, s'au adus pompele Camerei, iar deputații au fost stropiți cu apă, până când au renunțat de a se mai lovi.

Convocarea Consiliului Apărării Naționale

În cercurile ministerului de războiu se ventilază știrea că după sosirea Suveranului în Capitală, în preajma deschiderii parlamentului se va întruni Consiliul Apărării Naționale. Acest consiliu se întrunește în fiecare an sub prezidenția Suveranului.

Anul acesta se va întruni în vederea formării noului buget al armatei, cu care ocazie se va cere afectarea unor sume mari marinei și aviației.

Două avioane se ciocnesc la Varșovia

10 ofițeri morți.

Azi d. a. pe aerodromul militar două avioane s'au ciocnit la o înălțime de 300 metri. Ambele s'au prăbușit, sfărâmându-se complet.

Zeci ofițeri cari se găseau în avioane și-au găsit moartea.

Catastrofa a produs o profundă impresie în oraș.

Cum duc comuniștii vienezii campania contra României

VIENA. — Odată cu începerea procesului dela Tatar Bunar, organizația comunistă locală duce o serie de campanii prin presa comunistă și prin întruniri publice, în contra României.

Întrunirile, deși slab vizitate, fac însă ecoul în presa comunistă mondială. Pentru zilele acestea se așteaptă o mare întrunire de protestare în contra „țiroarei albe“ în România. Exceptând campania presei comuniste și a partidului comunist austriac, niemi nu se preocupă de acest lucru.

Presa burghază și partidul social democrat nu au nici o atitudine în afacerea procesului dela Tatar Bunar.

De pe acum se discută în cercurile comuniste că, în cazul când sentința de condamnare va fi aspră, să aibă loc o mare demonstrație chiar în fața Legatiunii pentru a atrage atenția asupra streinățăței, de cele ce se petrec în țară.

Până atunci, întruniri izolate pe circumscripții, au zălucit tot, cu tema obișnuită. „Ororile și Justiția de clasă în România“.

De teama măsurilor de represie a autorităților locale oratorii sunt numai austriaci, iar refugiații români și străini, ca ardeleni, bucovineni, și dezertorii din vechiul regat sunt numai ca spectatori.

Descoperiri arheologice în Dobrogea

D. prof. O. Tărași a făcut în vara aceasta săpături în două locuri deosebite din împrejurimile Mangaliei, Norocul Pa favorizat.

Călăuzit de o scurtă inscripție greacă, găsită de un locuitor anul trecut la Caracicola, sat situat la șase kilometri de Mangalia profesorul ieșean ajutat de asistentul său d. C. Pușcașu a întreprins acolo săpături. S'a descoperit un ansamblu de clădiri de o construție foarte îngrijită din epoca romană. Într'una din ele, a dat la iveală două mici bazine tencuite, care par a fi rezervoare de un lichid prețios.

Într'o parte s'a descoperit două nișe pătrate zidite cu piatră foarte bine cioplită.

Existența acestor ruini din epoca romană la Caracicola ne dezvăluie o nouă localitate antică necunoscută până acum, care trebuie adăugată la lista celorlalte, destul de numeroase din Dobrogea.

D. Tărași însă a făcut o altă descoperire de o foarte mare însemnătate la vest de Mangalia, într'o vale înconjurată de tumuli.

Săpând un tumulus, care avea un aspect deosebit a dat peste un strat de mortar, gros de 1 m. și 50, care li învalue ca o mantie.

În acest mortar a dacoferit un mare număr de sculpturi și gravuri curioase, aparținând unei arte primitive.

Astfel, au fost date la iveală mai multe capete de boi de tauri, de cai, de câini, de oi, oameni în genuași busturi de luptători etc.

Un cap de om, cu părul adus pe tâmpla stângă și lucrat în felul capetelor de împă-

rați romani de pe monezi, prețioasa mare asemănare cu prizonierii barbari reprezentați pe monumentul dela Adam Clisi.

Sculpturile aceste, curioase și unice ale unei arte necunoscute aparțin probabil poporului, cu care romanii s'au luptat în secolul întâiu înainte și după Hristos, în Dobrogea. De altfel, un mic vas roman găsit alături de sculpturile și gravurile descoperite, arată că făurirea lor aparține epocii romane.

Săpăturile continuă. D. Mihail Șutu, membru al Academiei Române, care le a vizitat, crede că tumulusul, ar putea fi mormântul unui șef scit.

Peste câteva zile când se va ajunge la o adâncime de 4—5 metri se va putea pătrunde misterul acestui monument.

După acum însă, știința arheologică și istorică este în posesiunea unor documente unice, de o artă necunoscută și naturalistă cât se poate de interesantă.

Germania a acceptat invitația pentru conferința pactului de siguranță

BERLIN. — Azi d. a. consiliul de miniștri a hotărât ca Germania să participe la conferința miniștrilor de externe aliați pentru pactul de siguranță.

De asemenea a fixat punctele de vedere germane și compunerea delegației.

Măne va avea loc un consiliu de cabinet sub președinția lui Hindenburg care va lua hotărâri definitive.

Delegația germană va fi condusă de cancelarul Luther și ministrul de externe Stresemann.

Ultima oră

O declarație a generalului Berthelot

BUCUREȘTI. — Generalul Berthelot a sosit azi dela moșia sa din Hațeg la București. Generalul a declarat, că armata franceză se pregătește pentru un războiu de iarnă și în luna Decemvrie va ocupa întregul teritoriu rifu.

Declarația noului ministru austriac

BUCUREȘTI. — Noul ministru imputernicit austriac la București a declarat ziarșilor, că după părerea sa proprie, Austria nu se va uni cu Germania dacă i se dă împrejurările ca să poată exista ca un stat autonom și suveran.

INFORMAȚIUNI

Deraierea dela Zimand

— Noui amănunte —

Am arătat în numărul de ieri deraierea de tren întâmplată în stația Zimand. Revenim acum cu noul amănunte:

Trenul personal No. 337, la ora 21.56 când era aproape intrat în stația Zimand, locomotiva a deraiat de pe linie, iar vagonul de bagaje care se găsea imediat după locomotivă s'a răsturnat în partea dreaptă. În vagonul de bagaje se găsea și șeful trenului Traian Torday, care a voit să sară jos. N'a mai avut însă timp și vagonul s'a răsturnat peste el, omorându-l după l'a mai trăit vre-o 10—15 metri. Răniți sunt manipulantul zăcomer Teodor și revizorul Damian Ion.

Până acum nu s'au stabilit cauzele deraierii, dar să crede a fi sau traversese sau osiile vechi.

Dintre călătorii n'a fost nici o victimă. La fața locului a sosit un tren de ajutor, în care se găsea dl Popp dir. regional și medicul cercual, cari au luat măsurile necesare.

Astăzi se va face autopsia cadavrului șefului de tren.

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințeze imediat când vad o nereglare în privința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască a-și aduce conturile în ordine.

Când va avea loc investiirea Patriarhului Miron

Guvernul a stabilit ca investiirea Patriarhului Miron Cristea să aibă loc în Capitală în ziua de 8 Noemvrie (Știt Mihail și Gavril), cu un fast deosebit.

Vor asista delegații ai Sinoadelor ortodoxe din lumea întreagă.

Expoziția dela Timișoara

D. Al. Constantinescu, ministrul agriculturii, a luat ieri ultimele dispozițiuni cu privire la deschiderea oficială a expoziției dela Timișoara, fixând definitiv programul. Astfel, au fost numiți în comitetul executiv al expoziției d-nii: dr. G. Ionescu-Brăila directorul general al serviciului zootehnic și G. Manolescu, inspector general zootehnic, din partea ministerului agriculturii; Georgescu, pref. jud. Arad; general Darvari, comandantul diviziei de inf.; dr. Turturici, directorul regiunii zootehnice din Timișoara; Dubles, pref. jud. Hunedoara; dr. Cerneanu, pref. jud. Caraș-Severin; Georgevici, primarul orașului Timișoara și general Prodan, comandatul brigăzii de cavalerie.

După închiderea expoziției dela Timișoara se vor face trei mari excursiuni: Marți 6 Octomvrie la Reșița; Miercuri 7 Octomvrie în com. românească Secușii (jud Timiș-Torontal), iar Joi 8 Octomvrie se va vizita herghelia și depozitul de armăruși, dela Patza.

Răzvrătiri în armata roșie

Varșovia, 25. — Soldații unui regiment de infanterie din Smolensk au refuzat să intervină împotriva țărănilor răsculați. În orașul Satke a fost creată întreaga miliție roșie pentru nesupunere. La Zakasni, soldații s'au răsculat și și-au omorât comandantul lor.

Incendiu

Eri noapte a izbucnit un incendiu în fabrica de vopsele „Poli hron“ din localitate. A ars numai coperișul fabricii, grație pompierilor cari au sosit la timp, astfel că focul nu a luat proporții. Până în prezent nu se cunosc cauzele incendiului.

Din județ

Furt de cai. Autori rămași necunoscuți în noaptea de 22 Septemvrie au furat doi cai ai locuitorului Prezan Mitei și trei cai ai săteanului Hodis Gh. ambii din comuna Pecica Maghiară. Cazurile se cercetează de jandarmii respectivi.

Răscumpărarea liniilor particulare din Ardeal

În cursul lunii Octomvrie se vor relua la ministerul comunicațiilor tratative în vederea răscumpărării de către statul român a liniilor ferate particulare din Ardeal și Bucovina, cari în prezent se găsesc sub regimul etelării.

Discuțiile vor urma în jurul răscumpărării liniilor someșene, Arad-Cenad, cum și rețelei ferate a Bucovinei, care după cum se știe este în marea ei majoritate particulară.

Chestia controlului străinilor în România

PARIS. — „Temps“ publică următorul comunicat al legatiunii române din Paris:

„Legatiunea română din Frața opune cea mai formală desmițare informațiilor apărute în câteva ziare cu privire la regimul la care ar fi supuși francezii și în general străinii din România.

„Nu este exact că guvernul român ar fi eliberat francezilor stabiliți în România bilete de liberă petrecere pe timp de șase luni și cari nu pot fi reînnoite.

„Toți supușii aliați stabiliți sau călătorind în România primesc bilete de liberă petrecere valabile pentru timpul indicat în pașapoartele lor sau de viza de intrare în țară.

„Aceste bilete de liberă petrecere, cari se pot reînnoi în același timp și pentru durata pașapoartului, nu constituie în nici un caz o măsură vaxatorie și corespund exact cârților de identitate eliberate străinilor în Franța.

„Numai muncitorii străini, cari n'au o meserie calificată sunt obligați a cere bilete de liberă petrecere speciale dela o comisiune dela ministrul muncii.

„Această măsură a fost luată pentru a evita sporirea numărului muncitorilor fără lucru și pentru a împiedica invaziunea unor anumite elemente rusești susținate de bolșevism și însărcinate cu propagandă subversivă pînăre populația muncitorească română.“

În Ungaria se pregătea o lovitură de stat a comuniștilor

Budapesta, 23. — Acum o jumătate de an, s'a produs o sciziune în partidul socialist ungar, în urma căreia a luat ființă o grupare nouă, sub denumirea „partidul radical socialist al muncitorilor“, sub conducerea unui anume Nagy.

Politia a pus sub supraveghere acest nou partid, având bănuieii că Nagy primește bani și mijloace de propagandă din străinătate. Acum a reușit să aresteze printre conducătorii partidului, pe fostul ministru de comerț în guvernul sovietic ungar Rakosy.

Acesta se refugiase în străinătate, de unde s'a întors acum câțva timp, în secret primind să conducă afacerea biuroului, partidului. Scopul partidului era, după cât a stabilit politia, să organizeze o lovitură de stat a partidului comunist ungar.

Afășă de Rakosy, au mai fost arestați mai mulți muncitori, cunoscuți comuniști, printre cari și 3 femei. Cercetările sunt în curs.

Gross și Rendi croitorie modernă pt. domni englezești. Arad, Bulev. Reg. Maria 9. Etaj I. Au sosit specialitățile de postavuri englezești. oo (1811)

Economice.

Deschiderea unor noi linii ferate in Banat

Sau luat rezoluții definitive in ce privește deschiderea liniilor ferate pentru traficul de călători și mărfuri între Timișoara, Cerucei, Modos, Timișoara Stamora Moravița Vârșet, Biserica Albă-Bazias și Modos Foeni Rardani, care este o linie de peșaj teritorial nostru.

Cercurile din Banat sunt de multă vreme preocupate de problema redeschiderii acestor linii, cari vor da cu totul un alt aspect vietii economice, in special, din Banat.

S'a stabilit ca trenurile călător ferate române să circule cu personalul și locomotivele lor dela Timișoara la Modos și inapoi iar între Timișoara și Bazias vor exista trei vagoane directe Dala Biserica Albă la Bazias vor circula trenurile sârbești.

Pentru inlesnirea călătorilor s'a stabilit să se emită bilete valabile pe timp de cinci zile, între stațiunile ambelor teritorii in acest scop pozițiile respective eliberând la cerere bilete de liberă petrecere.

Această inlesnire este menită să ridice traficul de călători și să creieze importante legături comerciale între populațiile ambelor țări.

Intre Timișoara-Modos va circula zilnic o pereche de trenuri mixte, iar între Timișoara-Bazias vor circula zilnic două perechi de trenuri personale și pentru moment două perechi de trenuri de marfă.

Deschiderea acestor linii va avea loc, după câte suntem informați la 15 Octombrie.

Până la această dată urmează să fie re-căldită gara din Bazias, care a fost distrusă in timpul războiului, cum și o porțiune de linie, in lungime de opt kilometri, între Pavdani și Modos.

Primele Case de Pensii muncitorești

Ministerul muncii, cooperăției și asigurărilor sociale a luat următoarea deciziune:

Sunt membri ai fondului de pensii atât membri fostei Case miniere frățești de pe lângă societatea Minele de cărbuni din Baia Nouă, cât și muncitorii și lucrătorii dela 16 ani până la 45 de ani, intrați din nou in lucru, fără deosebire de sex sau cetățenie, intrucat locuiesc pe teritoriul României.

Muncitorii dela aceste mine vor fi încadrați dela 1 Iunie 1925 in 8 clase de salariu și anume:

Clasa I: funcționarii, suboficiantii, supraveghetorii și meseriași măcești.

Clasa II: muncitorii calificați (minieri, ajutori minieri, vagonetari și meseriași de toate bretelele).

Clasa III: zilierii, vizitii, servitorii și alte categorii de muncitori.

Calitatea de membru se pierde dacă a fost lăsat afară din serviciu din cauza unor grave neglijențe sau acte care primejdiesc interesele societății. Aceste acte vor fi supuse spre apreciere comisiei de pensii.

Membrul ce a cotizat la fondul de pensii 5 ani și devine funcționar al societății, are facultatea sau de a continua cu plata cotizațiilor la acest fond sau a cere restituirea cotizațiilor plătite.

Au drept de a beneficia de o pensie de invaliditate din boală și bătrânețe toți membrii fondului de pensii, precum și urmașii lor (văduva, copiii și orfanii lor mai mici de 16 ani cari au vechimea de cotizare cel puțin 8 ani).

Pensiile de bază pentru membrii acestui fond și urmașii lor sunt sporite in asa fel, ca sporul împreună cu pensia de bază să fie maximum: Clasa I, 1500 lei, cl. II, 1200 lei, cl. III, 1000 lei după următoarele norme:

Cei cu o vechime de 8 ani vor primi 46 la sută din pensia clasei din care face parte pentru fiecare an in plus de cotizare se acordă câte 2 la sută astfel că după 35 de ani de cotizare sau mai mult să aibă maximum arătat mai sus de pensie.

Pensia văduvei este de 50 la sută din pensia ce s'ar fi convenit soțului decedat.

Pensia pentru fiecare copil mai mic de 16 ani este de 20 la sută iar pentru orfanii de ambii părinți de 40 la sută.

Orfanii a căror mamă se recăsătorește vor fi considerați ca orfanii de ambii părinți.

România la comisiunea reparațiilor

Comisiunea reparațiilor dela Paris va discuta in cursul lunii Octombrie chestiunea reparației materialului rulant de pe liniile transmise României odată cu anexarea teritoriilor, fost sub dominațiunea Austro-Ugară.

Cu acest prilej se va face și evaluarea acestui material.

Documentarea tezel românești, a fost întocmită din acea mențiune de specialiști desemnați de guvern. Urmează ca spre sfârșitul acestei luni să se nomească expertul care va susține la Paris punctul de vedere românesc.

Au sosit la prăvălia de modă, alui **Ludovic Goldstein** Arad, Strada Brătianu (Palatul Minor t) toate mărfurile de toamnă și iarnă, postavuri, flanel, pânzături un bogat asortiment. Ciorapi bărbătești și femești, mănuși pe prețuri moderate. Ciorapi flor 95 Lei, ciorapi vâl 100 Lei.

Naționalizarea societăților de gaz metan din Ardeal

A avut loc la ministerul industriei și comerțului intrunirea consiliului de îndrumare și control.

S'au discutat condițiunile de naționalizare a societăților cu gaz metan din Ardeal.

România la congresul internațional al muncii dela Bruxelles

In luna Octombrie se va ține la Bruxelles un congres internațional al muncii la care este invitată și România.

Comitetul român va prezenta o lucrare in care se arată caracterul industriei românești, organizarea științifică a muncii și posibilitățile de adaptare și extindere a principiilor științifice.

Cu această lucrare au fost însărcinați dnii ing. C. Mircea, directorul general al Uniunii generale a industriștilor; Ștefan Chicos, directorul studiilor din ministerul de industrie și ing. Stavri Cuneacu, directorul meseriilor și învățământului muncitoresc din ministerul muncii.

Exproprierea in Anglia

Londra, 25. — Lloyd George a pronunțat un discurs important in ce privește politica agrară a partidului liberal:

O comisiune numită din inițiativa mea, a spus el, examinează chestiunea agrară de 2 ani. Raportul va apărea peste câteva săptămâni dar, de pe acum sunt in măsură să precizez in mod clar câteva din principiile fundamentale.

Prințul principiu este că trebuie schimbat in mod radical sistemul actual. Trebuie eliminat Landlordul, marele proprietar, care a conservat un fel de proprietate, neglijând cu totul îndatoririle in vederea cărora i-a fost încredințat pământul.

Ceiace propun nu este o revoluție bolșevică, ci numai aplicarea unui principiu fundamental al dreptului nostru, care este următorul: „In miza Britanie, regele păstrează asupra tuturor proprietăților de pământ un drept de domeniu eminent.”

Acest drept a fost exercitat chiar recent: statul a expropriat pentru a construi case, drumuri, linii de cale ferată, canale, etc. Landlordii nu vor fi deposedați fără de o compensație importantă. Nu li se vor cumpăra pământurile in valoarea capitalului nici chiar cu prețurile la cari s'ar putea aștepta dela un monopol.

Ei vor primi numai o indemnizare anuală reprezentând veniturile pe cari le aduc in mod efectiv aceste pământuri.

Acestea vor fi atunci divizate și împărțite între un mare număr de mici proprietari cari vor putea să se bucure in totul de pământul lor atât pentru dânsii cât și pentru descendenții lor cu condiția că aceste pământuri să fie puse in adevărata lor valoare.

O mare suprafață auriferă in Rusia

Comisiunea comitetului central geologic dela Academia de științe din Moscova s'a reîntors din regiunea Aldan unde plecase pentru cercetări geologice. După asigurările date de comisiune, suprafața aproximativă a regiunii aurifere din Aldan ar fi aproape de 2400 km. pătrați. Comisiunea studiază acum cantitatea totală aproximativă de aur, care s'ar putea extrage din acele zăcăminte.

Pregătiri pentru Conferința economică internațională

GENEVA, 24 (Rador). — Ședința de astăzi a Intrunirii Societății Națiunilor a aprobat 8 rezoluțiunile luate de diferitele comisii. Cea de a 2 a comisiune discută propunerea franceză făcută de Loucheur pentru conferința economică internațională, ajungând la un acord cu delegațiunea engleză. Raportul proiectului, delegatul italian Belloni face declarațiuni exprimând punctul de vedere al guvernului italian. Examinează păreri exprimate de reprezentanții statelor principale pentru fericita reușită a conferinței și adaugă că este nevoe de contribuția tuturor energiilor, așându-se de prețioasa experiență a organizațiilor tehnice. Belloni încheie afirmând că guvernul italian va lucra in acest spirit pentru rezultatul fericit al conferinței, conștient că aduce un serviciu însemnat cauzei umanității.

Devizele și valuta.

Rador, 25 Septembrie

BURSA:

Zurich: Deschiderea: Inchiderea:
Berlin . . . 123.35 — 123.30
Amsterdam . . 208.20 — 208.25

New-York	51812 50	51812 50
Londra	2510 50	2510 50
Paris	2450 50	2455 —
Milano	2104 50	2104 —
Praga	1535 —	1535 —
Budapesta	72 60	72 60
Belgrad	92 —	92 —
București	251 25	250 —
Varșovia	82 —	82 —
Viena	72 95	72 80

Cursul devizelor București

pe ziua de 25 Sept. 1925.

Paris	9 80
Berlin	—
Londra	1001 —
New-York	205 —
Italia	8 45
Elveția	39 80
Viena	29 —
Budapesta	—
Praga	6 10

Valute:

Napoleon	780 —	—
Mărci	48 50	—
Leva	143 —	—
Lire otomane	112 —	—
Sterline	999 —	—
Francezi	9 80	—
Elvețieni	39 —	—
Italiani	845 —	—
Drachme	300 —	—
Dinari	358 —	—
Dolari	205 —	—
Marca poloneză	34 —	—
Coroane austriacă	29 —	—
" maghiară	28 50	—
" cehoslovacă	6 02	—

—oo—

Plecarea și sosirea trenurilor in gara Arad.

Plecarea:

Teiuș	accelerat	0 ⁵⁵
Teiuș	personal	4 ⁵⁵
Teiuș	expres	7 ⁰⁴
Teiuș	personal	12 ⁰⁸
Teiuș	"	21 ⁰⁸
Timișoara	"	1 ¹⁰
Timișoara	"	6 ¹⁰
Timișoara	accelerat	7 ⁰²
Timișoara	personal	10 ³⁵
Timișoara	"	16 ³⁰
Timișoara	accelerat	19 ²⁴
Curtici	personal	0 ³¹
Curtici	accelerat	6 ¹⁰
Curtici	personal	7 ⁴⁴
Curtici	"	9 ⁰⁶
Curtici	"	14 ²⁴
Curtici	"	17 ²⁴
Curtici	expres	23 ³⁷
Brad	personal	7 ⁴⁰
Brad	mot. ajut.	11 ⁴⁴
Brad	personal	16 ¹⁵
Brad	mot. accel.	19 ¹⁰
Oradea-Mare	personal	5 ⁰⁰
Oradea-Mare	mixt	13 ¹²
Oradea-Mare	accelerat	16 ⁰⁰
Oradea-Mare	personal	19 ³⁷
Pecica	mot. pers.	5 ³⁰
Pecica	mixt	8 ⁰⁰
Pecica	mot. pers.	14 ⁰²
Pecica	"	18 ⁵⁰
Jimbolia	mixt	10 ⁰¹
Jimbolia	personal	16 ¹⁵
Otlaca	mixt	15 ⁵⁵

Sosirea:

Teiuș	accelerat	5 ⁴⁰
Teiuș	personal	7 ²⁵
Teiuș	"	16 ⁰⁵
Teiuș	expres	23 ²⁵
Teiuș	personal	23 ⁴⁷
Timișoara	"	4 ⁴⁰
Timișoara	"	9 ⁵²
Timișoara	accelerat	11 ²⁵
Timișoara	personal	15 ²⁷
Timișoara	"	20 ⁵⁹
Timișoara	accelerat	23 ²⁹
Curtici	accelerat	0 ³⁰
Curtici	expres	6 ⁵²
Curtici	personal	7 ²⁴
Curtici	"	9 ²³
Curtici	"	11 ⁵⁸
Curtici	"	17 ⁰³
Curtici	"	20 ³³
Brad	"	7 ⁰⁶
Brad	mot. accel.	8 ⁵⁴
Brad	mot. pers.	15 ²²
Brad	personal	20 ⁴¹
Oradia-Mare	"	1 ³⁵
Oradia-Mare	mixt	8 ³²
Oradia-Mare	accelerat	9 ²⁹
Oradia-Mare	personal	15 ¹⁰
Pecica	"	7 ²⁴
Pecica	mixt	11 ³⁰
Pecica	mot. pers.	16 ²⁶
Pecica	"	20 ⁵⁰
Jimbolia	personal	7 ⁰⁰
Jimbolia	mixt	20 ³⁵
Otlaca*)	"	13 ²⁶

*) La Otlaca, trenul personal către Sântana numai la trenul accelerat spre Arad are legătură.

Cale Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 20 Sept. 1925

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane						Klm.	Trenuri de persoane					
2	4	6	8	10	Arad-Ghioroc							
cu clasa I și III-a						Pl.	cu clasa I și III-a					
510	800	1130	1440	1800	—		Arad	Sos.	715	957	1334	1644
514	804	1134	1444	1804		712			954	1331	1641	2001
521	811	1141	1451	1811	2-5	" Micăla nouă	↑	705	947	1324	1634	1954
530	820	1149	1459	1819				657	936	1316	1626	1946
539	829	1159	1509	1829	11-6	Mândruloc	↑	647	929	1306	1616	1936
544	834	1204	1514	1834				641	924	1301	1611	1931
553	843	1213	1523	1843	16-3	Cicir	↑	632	915	1292	1602	1922
604	854	1224	1534	1854				621	904	1241	1551	1911
607	857	1227	1537	1857	22-3	Sos.	Pl.	617	900	1237	1547	1907
Trenuri de persoane								Trenuri de persoane				
cu clasa I și III-a						Klm.	Ghioroc-Păncota					
102	104	106	108	110	cu clasa I și III-a							
617	900	1237	1547	1907	—	Pl.	↑	606	858	1228	1538	1858
622	904	1242	1552	1912				602	855	1224	1534	1854
631	912	1251	1601	1921	4-7	" 7	↑	553	847	1215	1525	1845
650	928	1310	1620	1940				534	831	1156	1506	1825
658	936	1318	1628	1948	13-6	Halta 12	↑	525	823	1147	1457	1817
707	945	1327	1637	1957				516	814	1138	1448	1808
712	950	1332	1642	2002	16-5	Șiria	↑	511	809	1133	1443	1803
718	956	1338	1648	2008				505	803	1127	1437	1757
722	1000	1342	1652	2012	22-2	Sos.	Pl.	500	758	1122	1432	1752
Trenuri de persoane								Trenuri de persoane				
cu clasa I și III-a						Klm.	Ghioroc-Radna					
202	204	206	208	210	cu clasa I și III-a							
617	900	1237	1547	1907	—	Pl.	↑	605	856	1229	1539	1859
625	907	1245	1555	1915				558	850	1222	1532	1852
638	916	1255	1608	1925	5-4	Miniș	↑	548	841	1212	1522	1842
643	924	1303	1613	1933				540	833	1204	1514	1834
651	930	1311	1621	1941	10-0	Halta 21	↑	532	827	1156	1506	1826
702	940	1322	1632	1952				520	816	1144	1454	1814